

ÎNCHEIERE

20 noiembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de
Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Galina Stratulat
Svetlana Filincova

examinând admisibilitatea recursului declarat de Andrei Rusu,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Ministerului Apărării al RM
către Andrei Rusu, cu privire la recuperarea cheltuielilor de instruire;
la acțiunea reconvențională a lui Andrei Rusu către Ministerul Apărării cu
privire la declararea nulității contractului,
împotriva deciziei din 28 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost
respins apelul declarat de Andrei Rusu și menținută hotărârea din 18 decembrie
2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, prin care acțiunea inițială a fost
admisă și respinsă acțiunea reconvențională,

c o n s t a t ă:

La 10 august 2017, Ministerul Apărării al RM s-a adresat cu cerere de
chemare în judecată către Rusu Andrei, prin care a solicitat recuperarea
cheltuielilor de instruire a lui Rusu Andrei în cadrul Academiei Militare în sumă de
216 971,72 de lei și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a indicat că, la 20 august 2010, Rusu Andrei a fost admis
la studii în cadrul Institutului Militar al Forțelor Armate „Alexandru cel Bun”, care
începând cu 19.05.2015 a fost redenumită în Academia Militară a Forțelor Armate
„Alexandru cel Bun”.

Concomitent cu admiterea, la 20 august 2010, Rusu Andrei a încheiat cu
comandantul Institutului Militar contractul de îndeplinire a serviciului militar
pentru o perioadă de 9 ani (4 ani pentru studii și 5 ani de serviciu), în temeiul
cărui pârâtul s-a obligat să îndeplinească serviciul militar pe parcursul perioadei
indicate.

La 26 iunie 2014, Rusu Andrei a absolvit Academia Militară, obținând
specialitatea „Infanterie. Ingineria și tehnologia transportului auto”, fapt confirmat
prin diploma de licență nr. 514439327068.

Totodată, la 09 decembrie 2014, prin ordinul Ministrului Apărării, la inițiativa
personală a militarului, în temeiul pct.140 lit. m) al Regulamentului cu privire la

modul de îndeplinire a serviciului militar în Forțele Armate, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 941 din 17.08.2006, Rusu Andrei a fost trecut în rezervă.

Ulterior, prin ordinul comandantului Brigăzii 2 infanterie motorizată nr.6 din 15.01.2015, Rusu Andrei a fost radiat din tabelul nominal al unității și de la toate felurile de asigurare, fiind îndreptat pentru a fi luat la evidență militară în Centrul Militar Teritorial Orhei.

Astfel, prin refuzul de a îndeplini serviciul militar în conformitate cu obligațiile asumate în contract, Rusu Andrei a lipsit Ministerul Apărării de un specialist în domeniu, creând obstacole la executarea misiunilor de bază și de luptă specifice Armatei Naționale, menite să asigure securitatea statului, impunând statul să suporte cheltuieli nejustificate pentru instruirea cadrelor noi, or, pregătirea cadrelor militare în cadrul instituțiilor de învățământ militar nu se realizează în scopuri personale ale militarului, dar în interesele securității naționale și ale statului, statul și militarul având obligații reciproce, statul de a asigura instruirea militarului la specialitatea aleasă, iar militarul, la rândul său, să îndeplinească serviciul militar în decurs de 5 ani după absolvirea instituției militare de învățământ.

În vederea justificării încasării cheltuielilor pentru instruire s-au invocat prevederile art.35 alin.(11) din Legea nr.162-XVI din 22.05.2005 cu privire la statutul militarilor, potrivit cărora, la eliberarea din serviciul militar prin contract în cazurile prevăzute la alin.(3) lit. e)-g), i)-k), și m)-o), militarii cu vechimea în serviciul militar mai mică de 5 ani, după absolvirea instituțiilor de învățământ militar sau după încheierea tuturor tipurilor de instruire, indiferent de sursa de finanțare, sânt obligați să recupereze cheltuielile pentru instruire în mărimea calculată prin împărțirea sumei cheltuielilor generale la perioada aflării în serviciul militar.

Conform art. 27 alin.(6) din Legea nr. 1245 XV din 18.07.2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei, militarii eliberați din serviciul militar, care după încheierea tuturor tipurilor de instruire au îndeplinit serviciul militar în forțele Armate mai puțin de 5 ani achită cheltuielile pentru instruire indiferent de sursa de finanțare.

În conformitate cu Legea nr. 250-XV din 09.07.2004 privind interpretarea unei sintagme din art. 27 alin.(6) din Legea nr. 1245 XV din 18.07.2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei, a fost stabilit că prin sintagma achită cheltuielile pentru instruire se subînțelege acoperirea cheltuielilor calculate în mod proporțional, ce cuprind mijloace bănești achitate personalului (militar și civil) implicat în procesul de instruire, cheltuielile de cazare, echipament, alimentație asigurare medicală.

Pentru instruirea sa, pârâtul Rusu Andrei nu a suportat careva cheltuieli, deoarece pregătirea cadrelor militare se efectuează din contul mijloacelor alocate din bugetul de stat în baza comenzii de stat, în dependență de necesitățile Forțelor Armate. Pe parcursul instruirii pârâtul a fost asigurat gratuit cu alimentație, echipament, bursă, cazare, asigurare medicală, etc.

Respectiv, cheltuielile suportate pentru instruirea lui Rotaru Andrei în cadrul Academiei Militare constituie în total suma de 239 399,00 de lei:

- perioada 20.08.2010 -31.12.2010-14 503,00 lei;

- anul 2011 - 42 685,00 lei;
- anul 2012 - 69 853,00 lei;
- anul 2013 - 66 753,00 lei;
- perioada 01.01.2014 - 27.06.2014 - 45 605,00 lei.

Reieșind din faptul că, pârâtul și-a îndeplinit serviciul militar în Armata Națională în perioada 28.07.2014 - 15.01.2015, suma pe care urmează să o achite acesta proporțional termenului serviciului militar constituie: 239 399,00 de lei: 1825 zile (5 ani)=131,18 lei/zi X 1654 zile= 216 971,72 de lei.

La 18 septembrie 2018, Andrei Rusu a înaintat în instanța de judecată acțiune reconvențională împotriva Ministerului Apărării, prin care a solicitat recunoașterea nulității contractului de îndeplinire a serviciului militar din 20.08.2010 (f.d.26-27), deoarece a fost semnat când Rusu Andrei nu avea vârsta de 18 ani și nici capacitate deplină de exercițiu, or, data de naștere a lui Rusu Andrei este 01.10.1992, contractul a fost semnat la 20.08.2010.

Invocă în acest sens prevederile art.20 alin. (1) din Codul civil, potrivit cărora, capacitatea deplină de exercițiu începe la data când persoana fizică devine majoră - la împlinirea vârstei de 18 ani.

Iar, conform dispozițiilor art.222 alin.(1) din Codul civil, actul juridic încheiat de o persoană fără capacitate de exercițiu este nul.

Astfel, consideră cererea de chemare în judecată înaintată de Ministerul Apărării către Rusu Andrei privind recuperarea cheltuielilor pentru instruire în mărime de 216971,72 de lei și cheltuielilor de judecată, neîntemeiată.

Prin hotărârea din 18 decembrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, acțiunea a fost admisă, fiind dispusă încasarea din contul lui Rusu Andrei în beneficiul Ministerului Apărării a sumei de 216971,72 de lei cu titlu de cheltuieli pentru instruire, încasarea din contul lui Rusu Andrei în beneficiul statului a sumei de 6509,15 de lei cu titlu de taxă de stat. Cererea reconvențională și cererea privind compensarea cheltuielilor de judecată înaintate de Rusu Andrei au fost respinse.

La 28 decembrie 2018, Andrei Rusu a contestat cu apel hotărârea primei instanțe, solicitând instanței casarea acesteia, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii inițiale și de admitere a cererii reconvenționale.

Prin decizia din 28 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, apelul declarat a fost respins și menținută hotărârea primei instanțe.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a indicat că, evaluând soluția primei instanțe prin prisma raționalismului pretențiilor înaintate în raport cu circumstanțele de fapt și de drept invocate, Colegiul consideră că concluzia instanței de fond este una întemeiată.

În acest sens, Colegiul civil a menționat că reclamantul, Ministerul Apărării, pretinde în mod justificat din contul lui Rusu Andrei a sumei de 216971,72 de lei cu titlu de cheltuieli de instruire, în condițiile în care Rusu Andrei nu și-a executat corespunzător obligațiile contractuale, iar în sensul normelor legale aplicabile litigiului survine obligația de plată a acestuia pentru cheltuielile de instruire suportate de Ministerul Apărării, or, legislatorul a instituit prevederi legale în scopul protejării intereselor statului prin restituirea mijloacelor financiare alocate pentru instruirea cetățenilor în instituții de învățământ militar, în cazul în care

aceștia reziliază unilateral contractul și nu mai doresc să satisfacă serviciul în interesul statului, similar cazului din speță.

Prin urmare, deși avea obligația să satisfacă serviciul militar în interesul statului, nu a realizat pe deplin această sarcină, refuzând să îndeplinească serviciul militar în conformitate cu obligațiile asumate prin contract, circumstanțe de fapt și de drept care au generat emiterea, la 15.01.2015, a Ordinului nr.6, în temeiul pct.140 lit. m) din Regulamentul cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forțele Armate, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 941 din 17.08.2006, pârâtul fiind eliberat din tabelul nominal al unității și de la toate felurile de asigurare, fiind îndreptat pentru a fi luat în evidență militară în Centrul Militar Teritorial Orhei (f.d.6).

Instanța de apel a respins ca fiind irelevant și nejustificat argumentul apelantului, Rusu Andrei, privind neveridicitatea certificatului de calcul privind cheltuielile suportate de Ministerul Apărării pentru instruirea lui Rusu Andrei, în condițiile în care nu l-a contestat în modul prevăzut de lege, iar până la anularea acestuia se instituie, potrivit legii, prezumția legalității și veridicității acestuia.

Subsecvent, Colegiul, la fel, a calificat ca fiind neîntemeiată cererea reconvențională înaintată de Rusu Andrei, potrivit căreia, urmează a fi declarată nulitatea contractului de îndeplinire a serviciului militar din 20.08.2010, în temeiul art.222 alin.(1) și 224 alin.(1) Codul civil, în condițiile în care nu s-a constatat niciun temei legal de nulitate a acestuia în temeiul normelor legale invocate.

Din materialele cauzei rezultă că, reclamantul Rusu Andrei este născut la data de 01.10.1992 (f.d.9), fapt confirmat de buletinul de identitate al acestuia nr. AO1155003 din 10.12.2012, la data de 20.08.2010, între Ministerul Apărării și Rusu Andrei, a fost încheiat contractul de îndeplinire a serviciului militar (f.d.7), iar la data de 26.06.2016 a fost eliberată Diploma de licență, prin care se confirmă că pârâtul apelant Rusu Andrei a finisat Institutul Militar al Forțelor Armate „Alexandru cel Bun” (f.d.8). Or, din sensul art. 27 alin. (4) din Legea cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea patriei nr. 1245-XV din 18.07.2002, potrivit căruia, tinerii înmatriculați în instituțiile de învățământ din domeniul militariei care refuză să încheie contractul de îndeplinire a serviciului militar în conformitate cu alin.(3) sunt exmatriculați din aceste instituții, se deduce expres faptul că însăși prevederile legale impun încheierea contractelor de îndeplinire a serviciului militar cu tinerii înmatriculați în instituțiile de învățământ din domeniul militariei, iar potrivit alin. (3) al normei citate, tinerii înmatriculați în instituțiile de învățământ din domeniul militariei, cu excepția celor din liceele militare, se consideră încadrați și încheie contractul de îndeplinire a serviciului militar din momentul înmatriculării, pe un termen care cuprinde durata studiilor în această instituție și 5 ani de serviciu militar după absolvirea ei.

La 21.08.2019, Andrei Rusu a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel din 28 mai 2019.

În motivarea recursului a indicat că la judecarea cauzei instanțele ierarhic inferioare au admis încălcarea normelor de drept material, au interpretat eronat legea, au apreciat arbitrar probele prezentate de Andrei Rusu și neîntemeiat au respins acțiunea reconvențională a acestuia.

Astfel, a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei hotărâri noi prin care acțiunea Ministerului Apărării să fie respinsă, iar acțiunea reconvențională a lui Andrei Rusu să fie admisă.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) al Codului de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că decizia recurată a fost pronunțată la 28 mai 2019 și expediată pentru comunicare participanților la proces la 28 iunie 2019 (f. d. 14, vol. II). Astfel, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul împotriva deciziei din 28 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, în termen.

Examinând temeiurile invocate în cererea de recurs în raport cu materialele cauzei și prevederile legale, Completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de către Andrei Rusu, neîntemeiat și care urmează a fi declarat inadmisibil, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) al Codului de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) al Codului de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) al Codului de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Dat fiind faptul că temeiurile de declarare a recursului împotriva deciziei curții de apel, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII al Codului de procedură civilă, sunt strict delimitate de art. 432, Completul reține că reieșind din prevederile art. 437 alin.(1) lit. f) al Codului de procedură civilă, în sarcina recurentului este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelei/acelor încălcări esențiale și/sau a acelor circumstanțe ce indică la aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, și care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În speță, însă criticile invocate de Andrei Rusu, nu pot duce la admisibilitatea recursului, ori acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 al Codului de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de apel.

Acest fapt denotă caracterul declarativ al recursului, fiind lipsit de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurentului cu soluția dată de instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului, având în vedere faptul că, rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de

legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

Or, nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea amănunțită a motivelor de nelegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului înseamnă nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

Abordarea recurentului, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul acestuia cu soluția dată de instanța de apel, iar argumentele recursului nu permit identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune declararea recursului ca fiind admisibil.

Prin prisma jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este evidențiată în cererea de recurs depusă de către Andrei Rusu.

Astfel, Completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) ale Codului de procedură civilă, Completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Andrei Rusu.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Galina Stratulat

Svetlana Filincova